

més

Periódico

08.11.2020

¿ No escoltar ? amenança la democràcia ?

**Reflexionem sobre l'art d'atendre l'altre:
el millor antídoto contra la intolerància
i la polarització.**

ART Peça de John Baldessari, del 2007, titulada 'Beethoven's trumpet (with ear) Opus #133'.

¿NO ESCOLTAR AMENAÇA LA DEMOCRÀCIA?

Un món emparaulat

Les minories no se senten escoltades, ni les dones, ni les persones grans, ni els fills, ni els pares, ni els immigrants, ni els científics... ¿En quin moment vam deixar d'escoltar? La política està greument malalta a causa de tantes paraules utilitzades com a dards enverinats i la sordesa mental amenaça d'estendre's a totes les capes de la societat. La democràcia experimenta una crisi de comunicació i des de diversos àmbits es fan esforços titànics per fomentar la cultura del diàleg.

PER **GEMMA TRAMULLAS**

Jacinda Ardern

PRIMERA MINISTRA DE NOVA ZELANDA

«Espero que en aquestes eleccions, Nova Zelanda hagi demostrat que, com a nació, podem escoltar i debatre».

«**V**ivim en un món cada vegada més polaritzat, on la gent ha perdut l'habilitat de veure el punt de vista de l'altre. Espero que en aquestes eleccions, Nova Zelanda hagi demostrat que nosaltres no som així, que com a nació podem escoltar i debatre. Al cap i a la fi, som massa petits per perdre de vista la perspectiva dels altres. Les eleccions no són l'escenari ideal per unir les persones, però tampoc hem de destrossar-nos els uns als altres».

Aquest fragment del discurs pronunciat per Jacinda Ardern després de sortir aclaparadorament victoriosa en les eleccions del 17 d'octubre passat conté, marcades en negreta, algunes de les paraules clau per entendre de què parlem quan ens referim a l'art d'escoltar: un aprenentatge, des de la humilitat, que permet comunicar-se posant-se al lloc de l'altre per generar una cosa nova junts.

No és casualitat que la primera ministra i líder del Partit Laborista de Nova Zelanda sigui llicenciada en Comunicació, a més d'una de les dirigents més ben valorades de l'era Covid. Els seus discursos, que ella mateixa reescriu i edita, solen començar en maori, un gest de respecte als drets de la minoria originària de Nova Zelanda.

En l'altre extrem de l'escenari comunicatiu destaca el primer debat presidencial entre Trump i Biden, celebrat el

passat 30 de setembre. Desenes de milions de persones van assistir en directe a un festival d'atacs, crits, insults i cacofonies, tot plegat acompanyat amb una expressió corporal agressiva. Tot i que parlin la mateixa llengua, la distància entre la líder de la petita nació del Pacífic i els llavors candidats a presidir el país més poderós del món és oceànica, físicament i psicològicament.

Llenguatge i poder

Ja el 2006, el filòsof i teòleg Francesc Torralba va publicar *L'art de saber escoltar*, on escrivia que la incapacitat d'escoltar amb atenció «és una amenaça per a la civilització». Quinze anys després, el llibre està més vigent que mai: «En els àmbits de poder hi ha molta por d'escoltar –afirma l'autor– i al seu lloc s'imposa un monòleg per apropiarse del poder i mantenir-s'hi».

Jordi Palou-Loverdos, un dels més reconeguts facilitadors del diàleg, que va treballar amb hutus, tutsis i twes després del genocidi de Rwanda i ara impulsa la Fundació Carta de la Pau dirigida a l'ONU, també veu l'amenaça que plana sobre la democràcia: «Si les coses es decideixen sense escoltar i sense raonar, estem buidant de sentit principis fonamentals que sostenen la democràcia, com el dret de petició i de participació, i la llibertat d'expressió i d'opinió».

Per preservar el poder, els cercles influents canvien l'escolta pel monòleg, afirma Torralba

Parlar perd sentit si a l'altre costat no hi ha ningú per acollir les paraules, però escoltar activament tampoc consisteix en fer el que un altre digui; per a això estan els assistents de veu com Siri, Alexa o Cortana. En català, la paraula *escoltar* ve del llatí *auscultare* o aplicar l'oïda. La lingüista Carme Junyent aporta més pistes semàntiques: el català és el cas més clar perquè per referir-se a l'acció de *percebre sons* utilitza habi-

tualment *sentir*, que també significa *experimentar*; en francès *entendre* vol dir *sentir*, i en portuguès *perceber* significa *entendre*. Ho exposa bellament Torralba: «**Escoltar és acollir l'altre a casa**».

¿Però en quin moment es va tallar la comunicació? Segurament mai hi ha hagut una època ideal en la que els éssers humans, homes i dones, nens i adults, blancs i negres, s'hagin escoltat els uns als altres en igualtat de condicions. El llenguatge és poder i quan Aristòtil va afirmar fa més de 2.000 anys que l'humà és un animal polític perquè té el poder d'ex-

Donald Trump
PRESIDENT DELS EUA

«La CNN intenta evitar que la gent vagi a votar. La gent no s'ho creu, CNN. Sou uns cabrons idiotes»